

Annegreet hielp haar moeder sterven

'Ik ben blij dat ik haar heb kunnen helpen'

"Ik had graag beter willen weten. Toen mijn moeders verzoek om euthanasie werd afgewezen, leek stoppen met eten en drinken voor haar het enige alternatief. Ik handelde naar eer en geweten en ben blij dat ik haar heb kunnen helpen, maar als ik had geweten wat ik nu weet, dan waren er misschien andere wegen voor haar geweest.

Mijn moeder wilde dood. Dat was geen bevestiging. Sinds het overlijden van mijn vader in 2003 zag ze het leven niet meer zitten. En dat kon ik me goed voorstellen; ze had al jarenlang allerlei gezondheidsproblemen. Haar schildklier werkte niet goed, ze liep slecht, had problemen met haar stoelgang en ging steeds minder horen en zien. Toen mijn vader nog leefde, rooiden ze het wel samen, maar nu werd ze voor de kleinste dingen – zoals boodschappen halen, koken en de administratie doen – afhankelijk van anderen. Mijn moeder was van nature al geen opgewekt type, maar door haar kwalen en beperkingen ging ze de toekomst steeds somberder inzien. Een verzorgingshuis was geen optie. Ze was gehecht aan haar privacy en wilde per se in haar eigen huis blijven wonen. Het leek haar niets om tussen andere mensen te wonen die ook binnenkort zouden sterven.

Ondanks haar kwalen bleef mijn moeder echter maar doorleven. Zelfs toen in de zomer van 2006 kanker werd geconstateerd en de huisarts vertelde dat het nu toch echt binnenkort afgelopen zou zijn, maakte de dood geen aanstalten. Steeds vaker zei ze dat het van haar allemaal niet meer hoefde en dat ze liever wilde sterven. Ik voelde met haar mee. Niet omdat ik haar dood wilde hebben, maar omdat ik me kon inleven in haar situatie. Ik kan me echt voorstellen hoe erg het is om

lichamelijk zo zwak te zijn, niet meer de concentratie te kunnen opbrengen om zelfs maar een krant of tijdschrift te kunnen lezen, niet meer zelfstandig naar buiten te kunnen, maar te zitten wachten tot er iemand langskomt. Misschien klinkt dat raar uit de mond van een dochter, maar voor mij voelt het als volkomen vanzelfsprekend. Misschien komt het doordat ik altijd erg onafhankelijk ben geweest van mijn ouders. Mijn moeder en ik hebben ook nooit een 'vriendinnenband' gehad. Wel belden we bijna elke dag met elkaar, dan kletsten we over dagelijkse dingen, geschiedenis en politiek. Heerlijk vond ik dat altijd.

Voor mij was het logisch om haar wens om te sterven te aanvaarden. Natuurlijk zei ik niet: 'Leuk dat je dood wilt, mam', maar ik kon haar zonder oordeel aanhoren en me tegelijkertijd verbonden met haar voelen. Het verbaasde me dan ook niet dat ze bij haar huisarts om euthanasie bleek te hebben gevraagd. Ik was er evenmin verbaasd over dat het verzoek was afgewezen. Want voor de buitenwereld leek ze een gewone vrouw van 85 jaar, nog best goed voor haar leeftijd. Ze heeft de artsen niet kunnen uitleggen hoe ernstig haar lijden was, zij zagen haar doodswens als een vlucht. Een 'aanpassingsstoornis' noemden ze dat. Ik kan me er best druk om maken, dat 'niet positief zijn' tegenwoordig wordt gezien als gebrek aan wilskracht. Mijn moeder kon best genieten van kleine dingen, ze vond het bijvoorbeeld heerlijk als mijn man en ik voor haar kookten en we de avond al etend en keuvelend doorbrachten. Maar dit woog gewoon niet op tegen de portie narigheid waar ze dagelijks mee te maken had, en die narigheid nam alleen maar verder toe. Voor mijn moeder was haar leven voltooid. Hoewel ik 'voltooid leven' zelf eigenlijk nog een te

vriendelijke term vind, want de harde werkelijkheid is dat het leven vaak zijn glans verliest als mensen om je heen doodgaan en je niemand meer hebt om ervaringen mee te delen. Als je allerlei kwalen hebt die niet meer zullen verbeteren, valt dat verlies nog eens extra zwaar.

Ik kon het niet aanzien dat mijn moeder maar doormodderde. Daarom bood ik haar in de zomer van 2007 aan om uit te zoeken welke mogelijkheden voor een humane, zelfgekozen dood er in Nederland bestaan. Best een dapper aanbod, ja. In eerste instantie was het nogal abstract. 'Ik ga pas zoeken als je het me expliciet vraagt', had ik haar gezegd. Euthanasie is zoiets groots, daar ga je niet uit jezelf mee aan de slag. Dus totdat ze me daadwerkelijk de vraag stelde, bleef het iets wat in de toekomst zou gaan spelen. Het moment waarop de vraag kwam, vergeet ik nooit. Het was in de late herfst van 2007. De gezondheid van mijn moeder was in snel tempo verder verslechterd. Er was weinig tijd, want het zou niet lang meer duren of ze zou in een verzorgings-

huis terecht komen. Kortom, stress. Bovendien, zo gemakkelijk is deze materie niet; ik was ook best bang om een verdenking op me te laden. Niet iedereen staat positief tegenover zelfbeschikking en veel mensen zullen mij waarschijnlijk zien als een 'engel des doods'.

Of ik last had van schuldgevoel? Natuurlijk spookten tegenstrijdige gedachten door mijn hoofd. Het was eigenlijk een krankzinnige situatie. Toen ik ontdekte dat stoppen met eten en drinken een oplossing was, voelde ik vooral opluchting over het feit dat haar diepste wens zou kunnen worden ingewilligd. Een week voor kerst 2007 lichtten we de dokter in. Mijn moeders huisarts was gelukkig bereid haar te begeleiden. Ze kwam op 2 januari langs, hij schreef haar slaappillen voor en middelen die haar toestand zouden veraangename. Na een paar dagen kwam mijn moeder haar bed niet meer uit. Haar stemmingen wisselden, dan was ze geestig, dan weer sentimenteel of opstandig. Geregeld raakte ze in de war en dan wilde ze drinken, maar dat kon juist niet, of ze

AARDAPPELS LEKKER MET CALVÉ

BINTJE MET EEN tintje

In partjes gesneden met OLIJFOLIE en ROZEMARIJN. Geserveerd met CALVÉ MAYONAISE.

DE SMAAKMAKER SINDS 1898

Calvé Mayonaisse

*ALS LEKKERSTE GETEST

*) Calvé is lekkerder getest (branded) dan 7 andere mayonaissemerken bij een betrouwbaarheid van 90% zekerheid (getest onder 800 consumenten).